

365

1753. Διαταγή σ. Μαχμούτ Α', πρὸς τὸν καδῆν τῆς Χίου, κατόπιν ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Κρήνη τῆς Χίου, ὅπως ὁ φόρος νυμφῶν, καταβαλλόμενος ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου, διὰ τοὺς ραγιάδες, μὴ ὑπερβαίνει τὰ 30 ἄσπρα διὰ τὰς παρθένους καὶ 15 ἄσπρα διὰ τὰς χήρας, ἐν 240, σ. 198.

366

1753. «Σύνοψις νέα Βιβλίου Νομικοῦ καὶ περὶ ἐξομολογήσεως, ὁμοῦ περιέχει τὸ φῶς τῆς ζωῆς, τὰ ἀναγκαῖα κάθε τάξεως χριστιανῶν, ἱερωμένων τε καὶ λαϊκῶν . . . Ἐνετίησιν . . .».

εὑρηται καὶ ἐν χφ. ΕΒΕ 1470 γραφὲν ἐν Ζακύνθῳ τὸ 1808. Πρβλ. 462, σ. 95 καὶ 68, σ.16. (σ. 38). «Ὁ ρβ' αὐτῆς (τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου). Τὰ ἀνδρογόνα ὅπου χωρίζονται ἀπὸ λόγου τους, ἂν δὲν ἀγαπηθοῦν πάλιν, νὰ εἰρηνεύσωσι, νὰ μὴν ἔχωσιν ἄδειαν νὰ μεταπανδρευθῶσιν μετ' ἄλλους, μόνον ἂν θέλωσι γάμον, νὰ βιάζονται νὰ ἀγαπηθῶσιν, ἀλλέως νὰ μένωσιν ἔτζι».

(σ. 50-56). Κανόνες κοινοὶ εἰς λαϊκοὺς καὶ κληρικούς.

. . . Ὁ να' αὐτῆς (τῆς ἐν Τρούλλῳ Συνόδου). «Παρόμοια δὲ (κληρικὸς μὲν καθαιρείσθω, λαϊκὸς δὲ ἀφοριζέσθω) καὶ ὅποιος ξεδωθῇ εἰς μάχαιρας καὶ μίμους καὶ πεχλιβάνηδες καὶ θέατρα παιγνιδίων καὶ εἰς παλαίσματα θηρίων καὶ εἰς κωμωδίας, ἤγουν ἐὰν καὶ τὰ κάμη αὐτὸς καὶ παρακούσῃ.

Ὁ ν' αὐτῆς. — «Ὅποιος παίξῃ κύβους, δηλαδὴ ἀζάρια (καὶ χαρτία τοῦ παιγνιδίου, τὰ χειρότερα τῶν κύβων, καὶ ντάμα καὶ σατράντζι καὶ τανλὶ καὶ χήνα, καὶ λῶτον καὶ τὰ χειρότερα τούτων) . . .».

Ὁ ξα' καὶ ὁ ξβ' αὐτῆς. «Οἱ μαντευσάμενοι κληρικοὶ καθαιρείσθωσαν, λαϊκοὶ ἀφοριζέσθωσαν. Ἀλλὰ καὶ τὰ λεγόμενα κάλανδρα καὶ τὰ βῶτα, ἤγουν ταξίματα γυναικῶδη εἰς Θεόν. Καὶ τὰ Βρουμάλια, δηλαδὴ τὰ χειμερινὰ ἐορτάσματα τὰ γραιώδη. Καὶ οἱ κληροὶ καὶ ἡ πανήγυρις τὴν Πρωτομαγίαν, μακρὰν ἀπὸ τὴν χριστιανωσύνην. Ἀκόμη καὶ οἱ λεβέντικοι χοροὶ τῶν γυναικῶν. Καὶ ἡ προσωπίδες ἡ κωμικαῖς καὶ σατυρικαῖς καὶ τὸ κράξιμον τοῦ Διονύσου ἐπάνω εἰς τοὺς ληνοὺς καὶ τὸ γέλλειον τῶν πλιθαρίων εἰς τὸ πρωτορρίξιμον τοῦ κρασίου καὶ τὰ ἐπίλοιπα καὶ τὰ γυναικοφόρια. (διότι τὰ μαντολογήματα, ἐξορκίσματα καὶ γητεύματα ἐξωστρακίζουσιν ὁλότελα καὶ καθαίρουσιν, ἂν καὶ μίαν φορὰν δώσῃ κανένας, ἢ πάρῃ μαντείας). Ἔτι δὲ καὶ τὰ ὀγούρια καὶ ὅποιος σταθῇ εἰς τὰ τέτοια, κληρικὸς μὲν κλπ.».

Ὁ ξε' αὐτῆς. «Ὅποιοι ἀνάφουν φωτίαν ταῖς ἀρχιμηνιαῖς ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ πηδοῦν ἀπὸ πάντων τους, κληρικὸς μὲν . . .».

Ὁ οθ' αὐτῆς. «Ὅσοι μαγειρεύσουσι σιμιγδάλι τῶν Χριστουγεννῶν καὶ τὰ φάγουσι διὰ λεχωνικὸν τῆς Παναγίας, ἀπὸ τῆς νῦν λέγει . . .».

Ὁ κζ' τῆς ἐν Λαοδικείᾳ. . . «Κληρικοὶ ἢ λαϊκοὶ νὰ μὴ κάμνουνσι συμπόσια μετ' ὀρεφενέδες. . .».

(σ. 218-220). Περὶ κληρονομίας.

«Μετὰ τὸν τῆς διαθήκης φαλκίδιον, ἐν ᾧ οὐ δύναται παρὰ νόμῳ ἀπόκληρον ποιεῖν, ἀλλὰ τὸ τρίτον τῆς περιουσίας καὶ ἀκουσίως δώσῃ τοῖς τέκνοις καὶ ζῶν ἀναγκάζεται τηρεῖν εἰ δὲ πλείους τῶν δύο οἱ παῖδες, καὶ πλέον τὸ ἥμισυ γάρ. Μετὰ ταύτην οὖν τὴν τομήν,

τὸν ἀδιάθετον φανέντα, κληρονομοῦσι δέκα τινὲς συγγενεῖς : καὶ πρῶτον, εἰ μὲν ἔχει τέκνα, εἴτε ἄρρενα, εἴτε θήλεα. Εἰ δέ τις τεθνηκώς, τὰ τέκνα αὐτοῦ ἀντὶ τοῦ πατρὸς μερίδιον ἔν, σὺν τοῖς θείοις αὐτῶν καὶ τέλος οὗτοι. Ἡ οἱ ἔγγονοι κληρονομοῦσιν, αὐτεξούσιοι καὶ ὑπεξούσιοι. Εἰ δὲ μὴ τέκνα ᾧσιν, οἱ γονεῖς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ ἀμφιθαλεῖς, οἷς καὶ τὰ τέκνα προτετελευτηκότος τινός, ὡς ἐν παισί, τὰ τοῦ θανόντος. Εἰ δὲ μὴ ᾧσι καὶ γεννήτορες, πάππος καὶ μάμμη σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ ἔτι καὶ τέλος. Εἰ δὲ μὴ ᾧσιν ἀδελφοὶ γνήσιοι καὶ ἀνεψιοὶ ἀμφιθαλεῖς, καὶ οἱ ἑτεροθαλεῖς γονεῦσιν ἅμα (ὡς νόμιμοι) κληρονομοῦσι. Καὶ οἱ φυσικοί. Οὐ μὴν οἱ ἐκ παλακῶν (νόθοι, σκότιοι ὄντες, οὐ φυσικοὶ ἢ γνωστοὶ ἔσωθεν) παρόντων φυσικῶν. Εἰ δὲ μηδεὶς τούτων τῶν δέκα ἀρρένων καὶ θηλέων, οἱ ἐξάδελφοι, ἢ μηδὲ τούτων, οἱ δισεξάδελφοι, ἢ καὶ μετὰ τούτους οἱ τρίτοι (ἐξάδελφοι). Εἰ δὲ μηδεὶς τούτων, οἱ σύζυγοι κληρονομοῦσιν. Εἰ δὲ τεθνηκώς εἴη καὶ οὗτος, οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸ ἥμισυ μόνον· τὸ δὲ λοιπὸν ἢ δεσποτεία τῆς ἐξουσίας, εἴτ' οὖν τῆς Ἐκκλησίας.

Εἰ δὲ τέκνον ἔχουσι καὶ κατὰ πόδας ἀποθάνῃ, τριμέρεια γίνεται. (Ἐνθα δὲ πλούσιος ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ πτωχή, μετὰ τὸ χρέος, σὺν τοῖς τέκνοις μερίζεται, τοῦ ζῆσαι, τηροῦσα τὸ ἐξ αὐτῆς). Ὁ δὲ νόθος, σκότιος νόθευθεῖς, εἰ ἄγαμος, μονοπροσώπως κληρονομεῖ καὶ κληρονομεῖται.

Κατὰ δεσποτείαν κληρονομία λέγεται ἢ τελεία, ὡς ἡ ἄνωθεν, εἰ μὴ ἴδια καὶ ἐξῆς. Κατὰ χρῆσιν δὲ ἢ ἐν ὅσῳ ζῇ, ὡς ἡ ἄνωθεν μήτηρ, ἢ οὔτε πλουσία οὔσα λαμβάνει καὶ εἰ ξένα ἐαυτῆς τέκνα ἔχουσα ἴδια αἰεὶ. Δεσποτεία ἔτι καὶ τὸ Κοινὸν τῆς βασιλείας.

Ἄνηβος παῖς ὁ πρὸ δεκατεσσάρων ἐτῶν, ἀνήλικος ὄλως· ὁ δὲ μετὰ ταῦτα, ἀφήλιξ, ἔφηβος· ὁ δὲ μετὰ εἰκοσιπέντε ἐφήλιξ ὑπ' οὐδένα, τέλειος ὢν. Καὶ τότε ἀποκαθίσταται ὁ κληρὸς τέλειος, τῷ λύοντι κουρατωρίαν, ἕως τριακοστοῦ ἀποκαταστάσεως. Εἰ γὰρ αὐτὸς πρὸ τῶν τριάκοντα ἐτῶν καταναλώσει, ὁ δοὺς αὐτῷ κουράτωρ ὀφείλει ἀποδοῦναι. Καὶ τῷ μὲν ἀνήβῳ ὑπεξουσίῳ ἐπίτροπος. Τῷ δὲ ἀφήλικι, ἀνηλίκῳ πως, ἐφήβῳ δὲ, κουράτωρ δίδεται, ὃς καὶ αὐτεξούσιος ἡδύνατο γενέσθαι, βουλήσει πατρὸς καὶ κληρονόμος μένει ἐξάπαντος. Ἀκουσίως δὲ οὐκ ἔτι, ἀλλὰ φαλκίδιον αἶρει μετὰ θάνατον γονέως ἐνδιαθέτου δηλονότι· ἐφήλιξ δὲ καὶ μὴ θέλοντος τοῦ πατρὸς αὐτεξουσιάζει καὶ γῆμαι δύναται καὶ κληρονομεῖ, εἰ μὴ ἀσθενὴς ἦν ὁ πατήρ καὶ ἐδεῖτο τούτου ὑπεξουσίον. Ἀζύγου δὲ οὐκ ἔχει ἰσχὺν ἢ ἀσθένεια δεῖσθαι. Τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ θηλεῶν. Εἰ δὲ ὁ σύζυγος μὴ ἔλθῃ εἰς δεῦτερον γάμον, συγκληρονομεῖ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ καὶ ὑποβόλον μέρος, ἃ τέλει τέκνοις ἑτέροις, εἰ προγονικά, μὴ ιδιόκτητα παιδί. Εἰ δὲ ἔλθῃ εἰς γάμον, οὐκέτι κληρονομεῖ· ἀλλ' εἰ μὲν πρὸ τοῦ πενθίμου ἢ γυνὴ ἀτιμάζεται παρὰ τοῦ νόμου καὶ ἀποβάλλει τῆς προικὸς τὸ ἥμισυ καὶ εἴ τι λεγάτον ἔλαβε παρὰ τοῦ ἀνδρός, ἥτοι δῶρον διαθήκης θανάτου· ὅτι ἡτοίμασε τέκνα γάμῳ, φησί· μή τι γε προγαμιαίαν λαβεῖν ὑπόβολον· εἰ δὲ μετὰ πένθιμον ἔτος (ὃ γέγονε, διὰ τὴν γονὴν τοῦ θανόντος, ὥστε μὴ μεμίχθαι ἑτέροις) τὰ μὲν λεγάτα καταλείπει παισὶν ἢ κληρονόμοις γε, τὸ δὲ ὑπόβολον, εἴτ' οὖν προγαμιαίαν δωρεάν, τῇ θυγατρὶ οὔσῃ, ἀλλ' οὐκ εὐθύς, χρῆται δὲ ἕως θανάτου αὐτῆς. Καὶ τότε ὀφείλει αὐτὴν ἀναγκαίως, τὴν δὲ προῖκα αὐτῆς λαμβάνει ὅλην. Εἰ δὲ δωρεάν ἐπεποίηκεν ὑπόβολον πρὸ τοῦ δευτέρου γάμου, ἐπαναλαμβάνεται ἐν καιρῷ τῆς παραδόσεως, ἢ τοῖς θηλέοις ζήσασιν, ἢ τοῖς κληρονόμοις αὐτῶν, εἰ μὴ κληρονόμος ἢ μήτηρ μόνη καὶ εἰ μὴ σύμφωνον προὑπῆρχεν ἀπαιδίας τῷ ἀνδρί, ἐὰν ἀτέκνων προαποθάνῃ, θάτερος κληρονομεῖσθαι ὑπὸ θατέρου. Εἰ δὲ μετὰ τέκνων, τὸ ἥμισυ ἀλλήλων κληρονομεῖν· τότε γὰρ συμπεραίνει ἀπὸ τοῦ λεγάτου τοῦ θήλεος τὸ ἀνῆκον ἥμισυ, ὃ καὶ

ἄλλοις προδωρηθέν, οὐκ ἐπαναλαμβάνεται. Εἰ δὲ τεθνηκεῖα καὶ ἡ μήτηρ τύχη, οἱ κληρονόμοι αὐτῆς οὐκ ἔχουσι χρῆσθαι τῷ ὑποβόλῳ, λαμβάνουσι δὲ τὸ ἀπὸ συμφώνου.

Ἀδιάθετον δὲ γονέα καὶ εἰς σύμφωνον ἀρκεῖν τὴν προῖκα ἦν, κληρονομεῖ ἡ θυγάτηρ καταβαλοῦσα προῖκα καὶ πρὸ γάμου δῶρα ἀνδρός, εἰς ἀγάπην δηλαδὴ αὐτοῦ παρὰ τὰ ἔθει δάνεια· ὅθεν καὶ εἰ δάνεια, ξένα· ἃ Λέων βούλεται καὶ εἴτω προικὸς εἰς ἴδια.

(σ. 220) Περὶ προικός.

Ἡ προῖξ ἢ διατετιμημένη εἰς χρυσίον παραδίδεται καὶ οὕτως σώα ἐπαναλαμβάνεται, ἢ ἀδιατίμητος καὶ οὕτως ἢ μὲν αὖξησις καὶ μείωσις τὴν γυναικα βλέπει (ἢ τοῦ χρυσίου δηλαδὴ, ὅτε εἰς ἐμπορίαν δίδεται). Τὰ δὲ λοιπά, ὅσα εὐρεθῶσι μείναντα ὑπὸ τῆς χρήσεως, ὥς καὶ τοῦ ἀνδρός χαλκοῦ καὶ ἐσθήτων. Τῶν δὲ ζώων, ὁ μὲν καρπὸς τῷ φυλάττοντι καὶ δαπανῶντι ἀνδρὶ μένει, τὰ δὲ κεφάλαια σώα ἀποδίδονται, ὥς παραδέδοται ἐπὶ γάμον· καὶ τὰ ἀκίνητα, ἀγροὺς καὶ δένδρα, οὐχ οἱ καρποί, ὅτι τοῦ γεωργοῦντος. Πλὴν τῶν τέκνων τῶν δούλων, ὅτι ἄμισθα ζῶα. Ἡ δὲ δαπάνη ἐν γάμοις τοῦ ἀνδρός οὐκ ὀφείλεται, οἶμαι, ὥς καὶ τὰ πρὸ θανάτου αὐτῆς ἱατρικά. Οἱ κληρονόμοι γὰρ ὀφείλουσιν. Αἱ δὲ ταύτης δωρεαὶ ἐπὶ γάμον, ταύτης ἐμπορία. Ἡ δὲ προῖξ ἐντὸς διετίας μὴ δοθεῖσα, σὺν τόκῳ φησὶν ὀφείλεται, δηλαδὴ τοῖς καρποῖς αὐτῆς, ἀγροῦ, δηλονότι, ἀμπέλου, δένδρων καὶ ἐξῆς. Εἰ δὲ τὸ β' ἔτος, οὐ δοκεῖ, ὥς ἔοικε».

(σ. 171-180 περὶ βαθμῶν συγγενείας, σ. 202 περὶ ἀφορισμοῦ).

367

1753. Ἀναφορὰ 15 Ὀκτ. προξένου Ἐνετίας ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἐν 244, σ. 362-364.

«... πρὸ δύο μηνῶν ὁ μητροπολίτης παρήγγειλε καὶ ἀνέγνωσαν εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας μίαν διαταγὴν του, ἀπαγορεύουσιν ἐν τῷ μέλλοντι εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ τὰς οἰκογενεῖας των νὰ φέρουν γοῦνες ἀπὸ λευκοῖκτιδα, ζώνας κεντητάς, πολύτιμα μεταξωτὰ ἐνδύματα καὶ ἄλλα εἶδη στολισμοῦ καὶ ἐπιβάλλουσιν εἰς τοὺς παραβάτας τὴν ποινὴν τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας, ἀπὸ τὸν ἀσπασμὸν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἀπὸ τὸ ἀντίδωρον. Ἀπηγόρευσε δὲ εἰς τοὺς παραβάτας καὶ τὴν ἐξομολόγησιν καὶ ἐν γένει τοὺς ἔθετεν εἰς κατάστασιν ἀφορισμοῦ...».

368

1754. Ἐπιστολὴ ἀπὸ 29 Ἀπριλίου τοῦ καπουκεχαγιᾶ τῆς Σύρου Γ.

Πρίντεζη, πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους, προεστοὺς καὶ «ἐπίλοιπα ἀδέλφια», ἐν 328, σ. 25-26.

«... ὁ ἀγᾶς μας μὲ ἠκραξε καὶ μοῦ εἶπε... ἂν νοί ραγιαδες του ἔχουνε νιντερέσσο οἱ γέπίτροποι καὶ προγιστοὶ νὰ τοὺς σιάζον, χωρὶς νὰ πηγαίνουν εἰς ἐκαδῆδες νὰ τοὺς παίρνουν ρεζίματα καὶ τζερεμέδες...».

369

1754. Ἐγγραφὸν ἀπὸ 28 Φεβρ. τοῦ δραγομάνου τοῦ Στόλου Στεφ. Δημάκη, πρὸς τοὺς «ἄρχοντας καὶ προεστοὺς» τῆς νήσου Μυκόνου, ἀνέκδοτον, ἐν ΓΑΚ φάκ. Μυκόνου 140.

